

Etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajojen yhteistyö Ohjaamojen kanssa.

Selvitys ihanteista ja niiden toteutumisesta.

tammikuu 2021

Miikka Piironen (miikka.piironen@intory.fi)

into

ETSIVÄ NUORISOTYÖ JA
TYÖPAJATOIMINTA RY

Kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskus 2020-2023

Juvenia

Kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskus **kehittää valtakunnallisesti etsivää nuorisotyötä ja työpajatoimintaa**. Kehittämistoiminnassa korostetaan **monialaista yhteistyötä** nuorten osallisuuden edistämiseksi, päihdehaittojen ehkäisemiseksi ja mielenterveyden tukemisessa.

Toimenpiteet:

- Lisää ammattilaisten osaamista **koulutuksilla ja materiaaleilla** sekä **tukemalla aluekoordinaatiota**
- Nostaa esiin toiminnan tuloksia ja vaikutuksia: ylläpidetään **Sovari-mittaria**
- Kehittää työpajatoiminnan **opinnollistamista ja yhteistyötä koulutuksen järjestäjien kanssa**
- **Vahvistaa yhteistyötä Ohjaamojen ja muiden etsivien ja työpajojen yhteistyökumppanien kanssa**
- Toteuttaa selvitys etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan palvelujen **alueellisesta yhdenvertaisuudesta**
- Koordinoi ja edistää etsivän nuorisotyön **Aikalisä-toimintaa**

KYSELY ETSIVILLE Ohjaamo-yhteistyön ihanteista & toteutumisesta - syys-lokakuu 2020, 115 vastaajaa eri ENT-organisaatioista

Keskeiset tulokset:

- Etsivillä yleisesti ottaen myönteinen suhde työskentelyyn Ohjaamon kanssa
 - **80 %**: Ohjaamo voi ohjata etsiville nuoria vähintään joskus – eli kun sen nähdään palvelevan nuorta
 - **49 %**: etsivän työskentely Ohjaamossa vähintään kerran viikossa toivottava järjestely
- Nuorten ohjautuminen etsivien ja Ohjaamon välillä toteutuu etsivien mukaan keskimäärin kelvollisesti: **”ohjausihanteen” toteutumisen valtakunnallinen k.a. 3,5** (asteikolla 1-5)
- Etsivien ja Ohjaamojen välinen keskinäinen yhteistyö samaten jokseenkin hyvällä tasolla: **”yhteistyöihanteen” valtakunnallinen k.a. nyt 3,8** (vrt. OKM/AVI-kysely 2019: 3,5)
- Paikkakunnan koolla yhteys sekä tyytyväisyyteen että näkemyksiin etsivälle ja Ohjaamolle toivottujen roolien osalta:
 - Etsivien näkökulmasta Ohjaamo näyttää toimivan parhaiten kaupunkimaisissa (15 000 – 50 000 asukasta) ja suurissa (yli 50 000 asukasta) kunnissa. Pienimmillä paikkakunnilla useammin ongelmia löytää mielekkäitä yhteistyötapoja.
- Alue ei merkittävä tekijä yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: Itä-Suomessa etsivillä enemmän tyytymättömyyttä (”yhteistyöihanne” **3,1** ja 15% katsoo yhteistyön toteutuvan erittäin huonosti)

Ohjausihanne: ”Saako Ohjaamosta käsin ohjata nuoria etsivään nuorisotyöhön?” (valtakunnalliset tulokset)

1. Kyllä ja empimättä <i>Nuorten haasteiden ja palvelujen asiantuntijana etsivä on ”pieni ohjaamo” sekä tukipalvelu itsessään - on syytä ottaa yhteyttä etsivään, kun nuoren tavoittaminen on vaikeaa, ja/tai nuoren palvelutarpeita halutaan vielä selvittää, ja/tai Ohjaamossa ei tiedetä mitä tehdä.</i>	30 %
2. Usein se on paikallaan <i>Etsivä toimii sillanrakentajana nuorten ja Ohjaamon välillä, tuoden olennaisen lisäulottuvuuden Ohjaamon toimintaan - on syytä ottaa etsivä mukaan, kun nuoren elämäntilanne vaikuttaa haastavalta ja Ohjaamossa ollaan huolissaan kiinnittymisestä sieltä tarjottuihin palveluihin.</i>	17 %
3. Joskus se voi olla parasta <i>Etsivä auttaa Ohjaamon ulkokehällä niitä, joiden tarpeita Ohjaamon sisus ei kohtaa – on syytä ottaa yhteys etsivään, kun nuoren tiedetään kokemuksesta tarvitsevan enemmän rinnalla kulkemista ja kokonaisvaltaisempaa tukea / erilaista apua kuin palvelut Ohjaamossa kykenevät tarjoamaan.</i>	33 %
4. Harvemmin pitäisi olla tarvetta <i>Etsivä tarjoaa liikkuvampaa palveluohjausta ja tiedonvälitystä kuin Ohjaamo - pääsääntöisesti ohjausvirran tulisikin ehdottomasti kulkea etsiviltä Ohjaamoon, jossa itsessään on oltava monipuolisesti saatavilla nuorten erilaisiin elämäntilanteisiin tarpeelliset palvelut.</i>	10 %
5. Ei juurikaan / ei koskaan <i>Etsivä on palvelujen ulkopuolisille eli niitä varten, jotka eivät käy Ohjaamossa tai pääse sinne asti. Ohjaamon jo tavoittamat nuoret eivät kuulu etsivän kohderyhmään.</i>	3 %
6. Muu	7 %

Ohjausihanne: ”Saako Ohjaamosta käsin ohjata nuoria etsivään nuorisotyöhön?” (tulokset paikkakunnan koon mukaan)

	Kyllä ja empimättä	Usein	Joskus	Harvemmin	Ei juurikaan	Muu
Suuri kaupunki (yli 50 000 asukasta)	25 %	11 %	40 %	9 %	4 %	11 %
Kaupunkimainen (15 000 - 50 000)	26 %	29 %	29 %	12 %	3 %	0 %
Taajaan asuttu / maaseutumainen (alle 15 000)	46 %	12 %	23 %	12 %	0 %	8 %
yhteensä	30 %	17 %	33 %	10 %	3 %	7 %

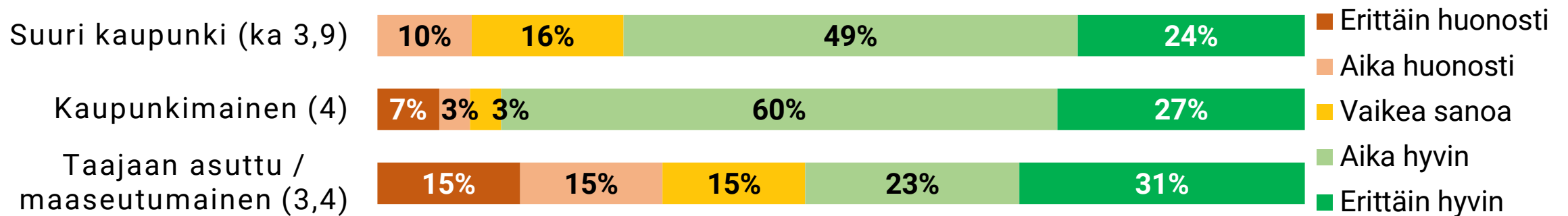
”Millä tavoin valitsemasi ohjautumisen ihanne toteutuu alueellanne tällä hetkellä?” (vastausten keskiarvot, 1-5)

- Suuri kaupunki: 3,6
- Kaupunkimainen kunta: 3,5
- Taajaan asuttu kunta: 3,5
- Maaseutumainen kunta: 3,1

Yhteistyöihanne: ”Kannattaako etsivien nuorisotyöntekijöiden (tai osan heistä) työskennellä Ohjaamossa?”

	Jokseenkin päivittäin	Viikoittain	Kuukausittain	Toisinaan, sovitusti	Hyvin harvoin	Muu
Suuri kaupunki	16 %	25 %	9 %	25 %	13 %	11 %
Kaupunkimainen	26 %	35 %	9 %	15 %	3 %	12 %
Taajaan asuttu / maaseutumainen	15 %	31 %	8 %	35 %	12 %	0 %
yhteensä	19 %	30 %	9 %	24 %	10 %	9 %

”Millä tavoin valitsemasi työskentelyn ihanne toteutuu alueellanne tällä hetkellä?”

Neljä yleistä etsivien kritiikin kohdetta Ohjaamotyöskentelyssä (1/2):

1. TYÖSKENTELEY ETSIVÄN NUORISOTYÖN PERUSTEHTÄVÄN ULKOPUOLELLA

- yleinen aihe etenkin suurissa kaupungeissa

- "Toiset palvelut haluavat vain etsivän nuorisotyön **resurssin omaan käyttöönsä omien suunnitelmiensa toteuttajiksi ja juoksupojiksi** kun eivät itse virkailijoina halua poistua toimistoistaan hoitamaan nuoren kanssa asioita esim työkokeilupaiikkaa etsimään. Tähän kohtaan nuoren palveluprosessissa tarvittaisiin jotain muita ratkaisuja kuin etsivä kiitos. (suuri kaupunki)
- "[Kunnassa] on esitetty etsivän paikan olevan tiiviissä yhteistyössä osana ohjaamoa, mikä mielestämme sotii vapaaehtoisuutta, matalaa kynnystä ja ei-viranomaisuutta vastaan. (...) **Etsivän ja ohjaamon rooli** tulisi mielestäni pitää yhä erillään." (suuri kaupunki)
- "**Paikkaako etsivä** niiden toimijoiden duunia, jotka ei ole sinä päivänä paikalla (meille ohjattu esim. työnhakua tai sossujuttua niinä päivinä kun työkkäri ja sossu eivät ole olleet paikalla), vai onko sillä oma erityisyytensä?" (suuri kaupunki)

2. TOIMINTOJEN PÄÄLLEKKÄISYYS -> KILPAILU & TILASTOKIKKAILU

- keskeinen kritiikin kohde myös työpajakentällä

- "Ohjaamo ja etsivä on päällekkäistä toimintaa, joka pahimmillaan "yhteistyön nimissä" johtaa nuorten luukuttamiseen, josta on pyritty pääsemään eroon. ..."**asiakkaista tappeleminen**" **vaikeuttaa yhteistyöstä sopimista** tai sitten nuoret tilastoidaan kahdesti." (kaupunkimainen kunta)
- "[Ohjaamoilla] projektimainen **tarve saada tulosta ja asiakaskuntaa (tilastoja)**, jolloin todellisen yhteistyön ja vuorovaikutuksen muodostuminen on hankalaa. Monesti Ohjaamot tuntuvat hakevan paikkaansa kentällä sekä tekevät työtä jota kunnassa on jo entuudestaan. Hyvä idea, mutta toteutus ja "nyt me tulemme ja otamme homman haltuun" -asenne tökkivät." (suuri kaupunki)

Neljä yleistä etsivien kritiikin kohdetta Ohjaamotyöskentelyssä (2/2):

3. OHJAAMON PUUTTEET (PALVELUT, PUITTEET, AUKIOLOAJAT...) & ETSIVÄN KUORMITTUMINEN

- yleinen aihe pienillä paikkakunnilla

- "Pienillä paikkakunnilla ohjaamo on etsivä. Näen että ohjaamo kuormittaa ja velvoittaa pelkästään etsivää." (maaseutumainen kunta)
- "Meillä myös helposti vyörytetään vastuuta kaikista asiakkaista ja ohjaamon toiminnasta etsiville juuri siksi, että olemme paljon läsnä." (taajaan asuttu kunta)

4. ENITEN TUKEA TARVITSEVIEN NUORTEN OHJAUTUMINEN & KOHTAAMINEN

- yleinen kritiikin kohde myös työpajakentällä

- "Yhteistyökumppaneilla saattaa olla haasteita hahmottaa, milloin ottaa yhteyttä etsivään ja milloin ohjaamoon. Toisinaan melko **huonosti kiinnittyviä nuoria ohjataan koulun keskeytyksen myötä suoraan ohjaamoon eikä ilmoitusta etsivään tule ollenkaan.** (...) Ohjaamosta tulee erittäin harvoin ohjauksia etsivälle, vaikka toisinaan **kiinnipitävämmälle työlle olisi tarve.**" (suuri kaupunki)
- "Nuori tarvitsisi usein saattajan, koska pelottaa mennä Ohjaamoon. (...) **Kohtaaminen, miten nuori otetaan vastaan** ensimmäisen kerran sillä on iso merkitys ja sillä millaista palvelua hän saa. Ohjaamossa pitäisi heti suunnitella **kuka ottaa ns. vastuun** mistäkin nuoren asiasta." (työpajavalmentaja, kaupunkimainen kunta)

TIIVIS YHTEISTYÖ & TOIMIVA VASTUUNJAKO - ETSIVÄ NUORISOTYÖ MADALTAMASSA KYNNYKSIÄ OMALTA TONTILTAAN KÄSIN

"Tiimimme työskentelee Ohjaamossa ja on toteuttamassa matalan kynnyksen palveluita. Toiminta ei ole kuitenkaan riippuvainen meistä, emmekä me vastaa työn suunnittelusta. Vuoropuhelumme muiden Ohjaamossa työskentelevien kanssa on aktiivista ja kehittävä: pajat, aikuissosiaalityö, TE-asiantuntijat, psyk.sairaanhoitaja, opo, ammatinvalintapsykologi... Yhteistyömme on sujuvoittanut nuorten asioiden eteenpäin viemistä." (suuri kaupunki)

"Tilannetta on selkeyttänyt huomattavasti, kun Ohjaamoon palkattiin "ohjaamonuorisotyöntekijä", joka on ottanut vastuulleen esim. Ohjaamo-toimintojen selkeyttämisen, siitä tiedottamisen verkostoille ja yhteistyökuvioiden vahvistamisen. Aiemmin nämä helposti kaatui etsivien harteille." (kaupunkimainen kunta)

"Meillä etsivät ovat tiiviisti mukana ohjaamon toiminnassa. (...) Etsivät eivät kuitenkaan ole ns. vastaanottohenkilökuntaa, vaan osallistuu työparityöskentelynä nuorten tapaamisiin ohjaamon verkoston kanssa. Etsivälle myös helppo ohjata nuoria saattaenvaihtaen. Myös etsivästä helppo ohjata nuoria ohjaamoon, kun etsivän paikallaolo voi madaltaa kynnystä ohjaamon palveluiden piiriin tulemisessa." (kaupunkimainen kunta)

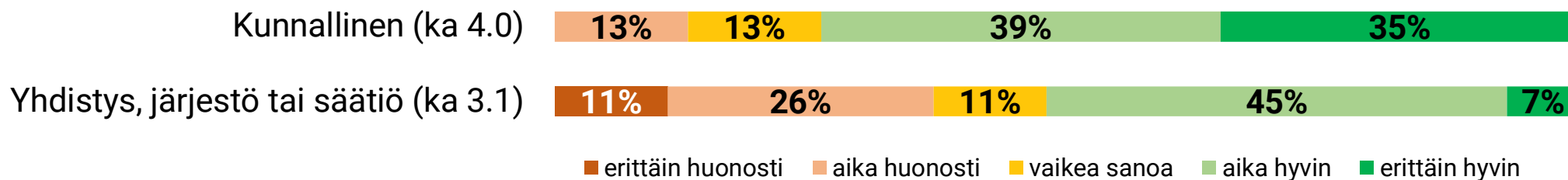
"On vaikea kuvitella etsivää nuorisotyötä ilman ohjaamo. Teemme yhdessä suunnitelmia ja kehitämme yhdessä toimintaamme toisiamme kunnioittaen. Nuori hyötyy palveluista kun ne on yhteenhioutuneet." (suuri kaupunki)

KYSELY TYÖPAJOILLE Ohjaamo-yhteistyön ihanteista & toteutumisesta - marraskuu 2020, 53 vastaajaa eri työpajaorganisaatioista

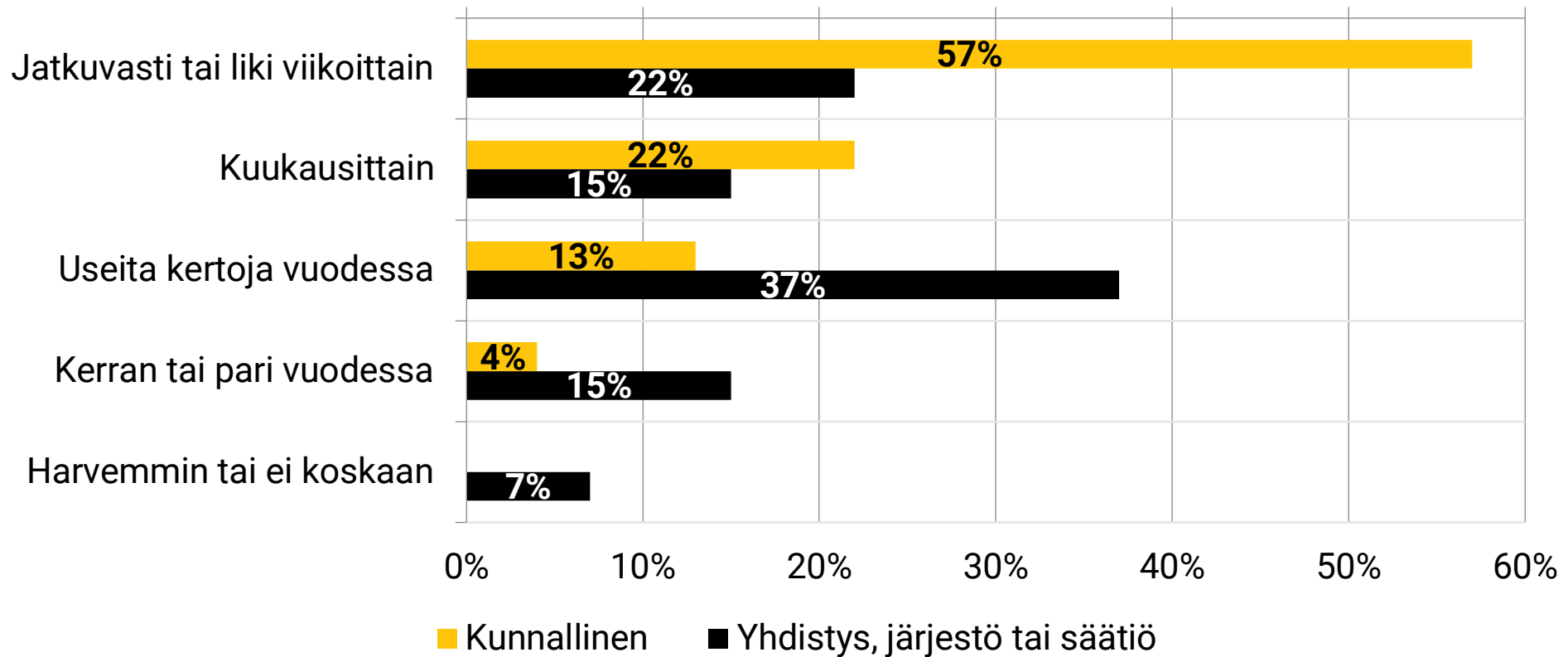
Keskeiset tulokset:

- Työpajat katsovat yhteistyön toteutuvan Ohjaamon kanssa jokseenkin hyvin: **k.a. 3,5** (asteikolla 1-5)
- Ohjaamojen arvioidaan tuntevan hyvin nuorille paikkakunnalla tarjottavaa työpajatoimintaa: **k.a. 4,0**
- Työpajoista noin puolet toivoisi Ohjaamoista **ohjattavan selvästi enemmän nuoria työpajatoimintaan** (kunnalliset pajat: **35%** vrt. yhdistykset/järjestöt/säätiöt: **59%**). Toivotaan myös **enemmän yhteistyötä!**
- Arviot eroavat sen mukaan, onko kyseessä kunnallinen (n=23), vai yhdistyksen, järjestön tai säätiön hallinnoima (n=27) työpaja. Samassa organisaatiossa työskentely ”erittäin toimiva ratkaisu”.
 - Ohjaamon kanssa saman hallintorakenteen alaisuudessa toimi kunnallisista työpajoista **74%**, yhdistysten, järjestöjen ja säätiöiden pajoista **4%**

”Millä tavoin tärkeinä pitämänne asiat toteutuvat työpajanne ja Ohjaamon välisessä yhteistyössä tällä hetkellä?”

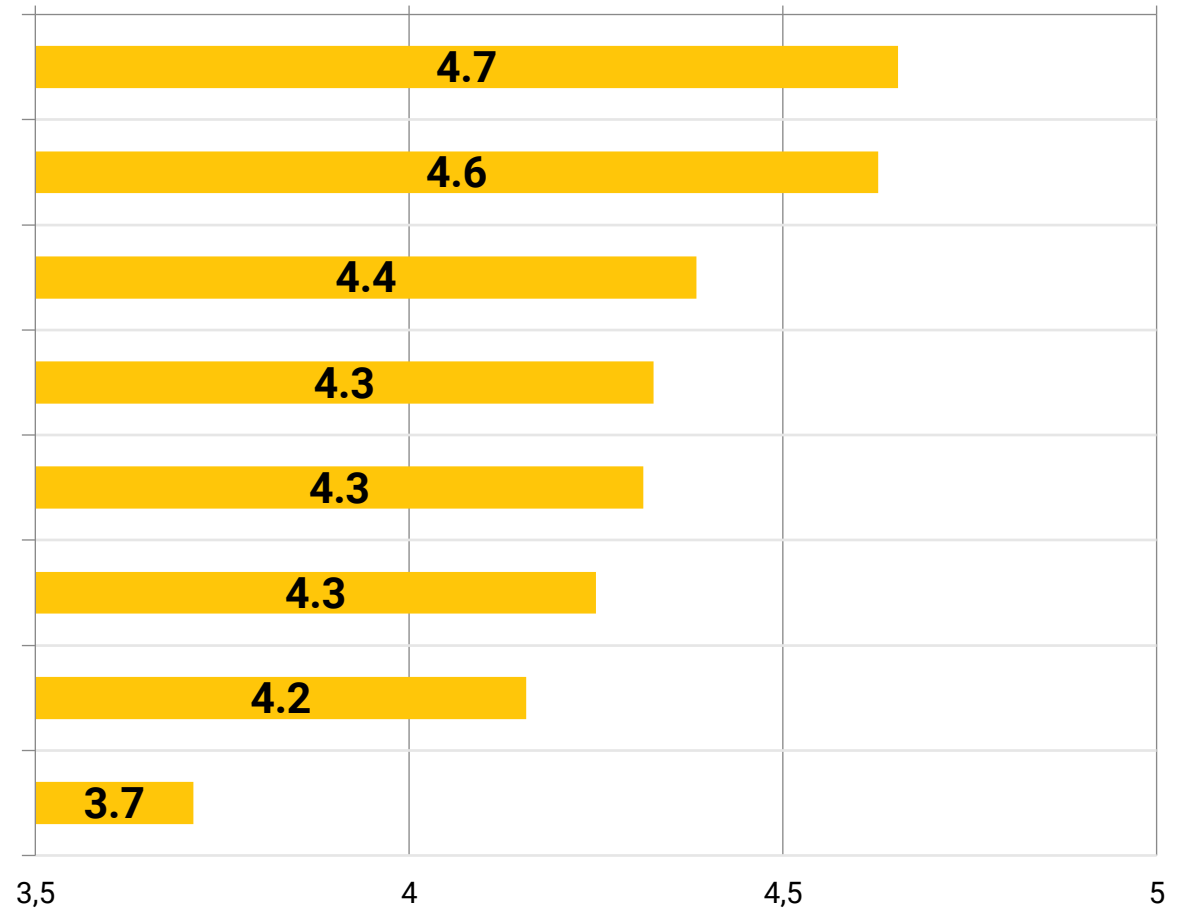
”Kuinka usein työpajanne on edustettuna samoissa verkostoissa tai palvelutarjontaan liittyvissä kokoontumisissa kuin teitä lähinnä sijaitseva Ohjaamo?”

"Kuinka tärkeinä pitäisitte seuraavia asioita työpajanne ja alueenne Ohjaamon välisessä yhteistyössä?"

(1 = ei lainkaan tärkeää, 5 = erittäin tärkeää)

1. Molemminpuolista viestintää ja tiedottamista matalalla kynnyksellä
2. Tutustumista toimintaan ja henkilökuntaan puolin ja toisin
3. Alueellisten palvelutarpeiden tarkastelua yhdessä
4. Säännöllisiä verkostotapaamisia
5. Tulevan toiminnan ideointia ja suunnittelemista yhdessä
6. Nuorten valmennuspalvelujen toteuttamista yhdessä
7. Yhteisten tilaisuuksien ja tapahtumien (esim. rekrytapahtumat) järjestämistä
8. Kirjallisesti sovittuja vastuita ja kuvattuja ohjautumisprosesseja

Kolme yleisintä työpajojen kritiikin kohdetta

1. YHTEISTOIMINTA & KEHITTÄMINEN PUUTTUU – PÄÄLLEKKÄISYYS UHKANA

- "Toiminnan pitkäjänteinen kehittäminen puuttuu. Eri toimijoiden yhteistyössä olisi **paljon kehitettävää (mm. palveluprosessien/-ketjujen sekä vastuualueiden kuvaaminen)**. Olisi hyvin tärkeää, että alueella mm. hankkeiden osalta suunniteltaisiin aidosti yhdessä, millaisia palveluita tai minkä palvelun kehittämistä tarvitaan. Olisi hyvä jopa rakentaa verkostossa **strategiaa alueelle** niin, että painopiste myös nuorten palveluiden osalta pystyttäisiin siirtymään ennalta ehkäiseviin palveluihin korjaavien palveluiden sijaan." (säätiö, kaupunkimainen kunta)
- "...sitoutuminen kehittämiseen on ontuvaa. Hoidetaan vain omat päivystysvuorot, koska jokainen toimijataho tekee ohjaamotyötä oman toimensa ohella. **Ei ole riittävästi aikaa yhteiseen kehittämiseen.** (kunnallinen, taajaan asuttu kunta)
- "Ohjaamo tekee [paikkakunnalla] nuorten kanssa hyvin valmentavaa työtä, vaikka resurssit siihen on varattu ja rahoitettu jo muualle." (säätiö, suuri kaupunki)

2. OHJAAMO EI TAVOITA (TYÖPAJA-)NUORIA – EI OHJAUTUMISTA TYÖPAJATOIMINTAAN

- "Navigatorn är TEM:ens Potemkinkuliss för att visa upp verksamhet som enbart fungerar i Helsingfors och eventuellt Åbo. (...) Nu har verkstäderna massor med ungdomar och Navigatorerna har knappt några unga. Ingen rehabiliteringsklient har någonsin kommit via Navigatorn. Eventuellt sköter Navigatorn om de självgående ungdomarna." (yhtiö, suuri kaupunki)

3. JÄNNITE NUORISOTYÖN KANSSA

- "... meillä ollaan liittämässä ohjaamo osaksi kuntakokeilua, jolloin päästään **velvottamaan nuoria** mukaan. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö on aina joutunut "tekemään itseään nuorille tykö", markkinoimaan itseään ja sitä kautta saada nuoret sitoutumaan toimintaan. Tämä tuntuu olevan osalle viranomaisia ihan vieras tapa toimia. (...) **Kaukana on palveluiden ideologiat toisistaan.**" (kunnallinen, kaupunkimainen kunta)

Työpajojen toiveita Ohjaamoille

"Yhteistyötä voisi lisätä ja kehittää toimintaa muutoinkin yhdessä, esim. erilaista **ryhmätoimintaa** ja **rekrytapahtumat myös kuntouttavaan työtoimintaan.**"

"Päällekkäisiä toimintoja vältettäisiin. **Markkinointia** ja **viestintää** voisi yhdessä toteuttaa."

"Onni-toimijoiden kanssa yhteistyön käynnistyminen. Ohjaamon **työntekijöiden käyminen ja esittäytyminen** työpajojen nuorille. Ohjaamon **viikkopalaverissa mukana** oleminen säännöllisesti."

"**Kuntakokeilun** tuomat muutokset ja uudet työntekijät huomioitava ja perehdytettävä työpajatoimintaan."

"Olisi hyvä tavata vaikka teamsin-videoyhteyden kautta ja käydä **keskustelua meidän pajan tarjonnasta** ja siitä **ketä ohjaamoon voi ohjata** ja miten tulee toimia, että ohjaus menee heidän prosessien mukaisesti."

"Ohjautumisprosessi on nuorten kannalta liian pitkä. Tulisi olla **pikakaista**, esim. odotusvaiheessa voisivat osallistua 1 pv/viikko [pajan] toimintaan".

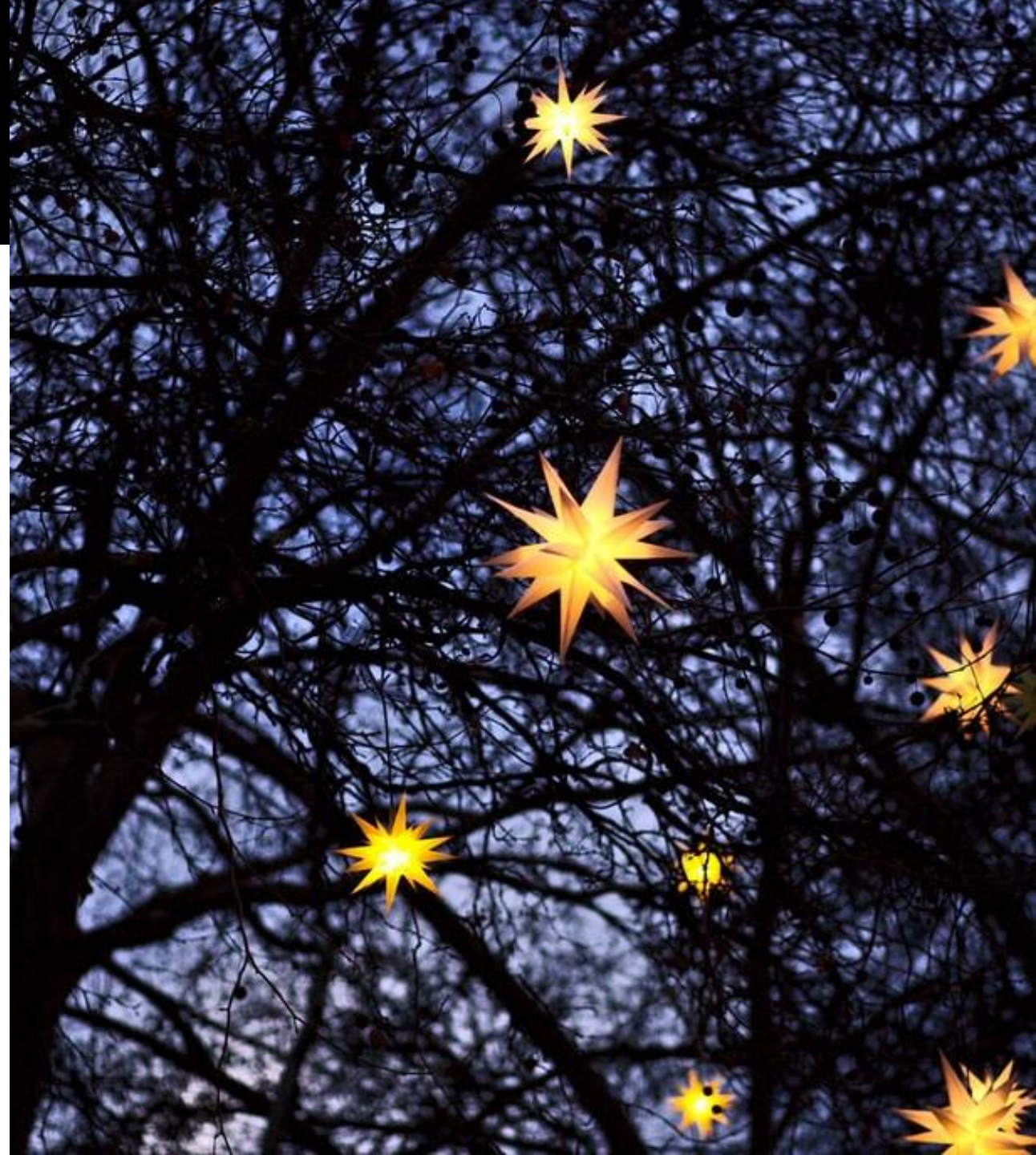
"**Ohjaamo on tärkeä kutomaan alueen toimijoita yhteen** ja tiedottamaan nuorille suunnatuista palveluista. Meidän työpaja on kuukausittain ohjaamossa päivystämässä ja kertomassa halukkaille työpajan mahdollisuuksista." *(kunnallinen työpaja, kaupunkimainen kunta)*

"Ohjaamosta on ohjautunut hyvin väkeä työpajalle. **Ilmoitamme ohjaamoon, kun meillä uusi työpaja alkaa** ja ohjaamo välittää infoa nuorille. Ohjaamon väki on ollut kiinnostunut meidän toiminnasta ja he ovat halunneet tutustua meidän toimintaan, ja näin ollen heillä on ollut tietoa myös tarjota meidän toimintaa." *(yhdistys/järjestö, suuri kaupunki)*

Miettimisen arvoista eli jokaisen Ohjaamon checklist:

Kuinka Ohjaamon yhteistyö etsivän nuorisotyön ja työpajojen kanssa toimii alueellanne?

- Onko toimijoiden **roolit ja vastuut yhdessä sovittu** tarkoituksenmukaisiksi nuorten saumatonta ohjaamista silmälläpitäen ja kaikille selvillä?
 - Toimiiko nuorisotyö ominaisimmalla kasvun ja itsenäistymisen tukemisen tontillaan ja ilman, että sinne valuu tehtäviä tai vastuita muilta aloilta?
- Ovatko **yhteistyörakenteet ja tiedottamisen käytännöt** alueellanne vakiintuneet ja riippumattomia yksittäisistä henkilöistä tai sanattomasta yhteisymmärryksestä?
- Tarkastellaanko alueen **palvelutarpeita** ja suunnitellaanko **toimintoja** sekä **nuorten ohjaamista** säännöllisesti yhteistyössä etsivän nuorisotyön ja työpajaorganisaatioiden kanssa?

Entistä ehompaan yhteistyöhön

Halutessanne kehittää yhteistyötä etsivän nuorisotyön ja/tai nuorten työpajojen kanssa, voitte olla matalalla kynnyksellä yhteydessä:

- **Etsivän nuorisotyön alueellisiin koordinaattoreihin:**
<https://www.intory.fi/etsiva-nuorisotyö/alueelliset-verkostot/etsivan-nuorisotyön-koordinaattorit/>
- **Työpajojen alueellisiin koordinaattoreihin:**
<https://www.intory.fi/työpajatoiminta/alueelliset-verkostot/työpajojen-alueelliset-koordinaattorit/>
- **Etsivän nuorisotyön paikallisiin organisaatioihin:**
<https://www.entit.fi/>
- **Kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskukseen:**
Miikka Piironen, p. 050 464 7613,
miikka.piironen@intory.fi

